

Bahçivan: OVP, Gerçekçi Çözümler Getirmeli

■ **Istanbul Sanayi Odası** (ISO) Meclisi'nin ağustos ayı olağan toplantısı, "Ekonomiyi Yeniden Yapılandırmaya Yönelik İstişareler ve OVP Öncesi Süreçte **Sanayi**/İhracat Dünyamızın Sorunları ve Çözüm Önerilerini Değerlendirmek" ana gündemiyle Odakule Fazıl Zübü Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya, Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, eylülde açıklana-

cak Orta Vadeli Planın (OVP) yeni ekonomi yönetimi tarafından kapsamlı bir yol haritasının paylaşılmamış olmasının iş dünyasında yarattığı belirsizliği ortadan kaldıracığını vurguladı. Bahçivan "Çok önemseydiğimiz OVP'den beklentimiz, makro-finansal istikrarımızı güçlendirmek için bir yol haritası ortaya koyması, finansmana erişim gibi kısa vadeli sorunlarımızda gerçekçi çözümlere zemin hazırlaması ve belki de en önemlisi, mevcut küresel rekabet ortamında **sanayici** ve ihracatçımızın ihtiyaç duyduğu yapısal reformları içermesidir" dedi.

İhracatçının 'kredisi' zayıflıyor

MERVE YIGİTCAN
İSTANBUL

Dünyadaki düşük talep nedeniyle ihracatçı gerileyen ihracatçının, kredilerden yana da yüzü gülüyor. Eximbank kredisi kullanan firma sayısı geçen yıl 11 bin 976'ya yükselirken kullanılan Eximbank kredisi tutarı 19,6 milyar dolara kadar geriledi. Bu tutar son 10 yılın en düşük seviyesi olarak kayda geçti. Geçen yıl Türkiye ihracatının 254,2 milyar TL olduğu kabul edildiğinde, ihracatçıya kullanılan Eximbank kredisinin toplam ihracata oranı da yüzde 7,7'ile 2013'ten bu yana en düşük oran oldu.

Sağladığı finansman olanaklarıyla ihracatçılar için önemli bir kaynak olan Eximbank'ın son 10 yıllık kredi kullandırma istatistiklerine bakıldığında, en düşük verilerin 2022 yılında gerçekleştiği görülüyor. TÜİK ve Eximbank verilerinden derlenen bilgiye göre, 2013 yılında kullanılan Eximbank kredisi tutarı 19,7 milyar dolarken, bu tutarın toplam ihracata oranı yüzde 13 seviyesinde idi. Devam eden 2 yılda kullanılan kredi miktarında 20,1 düzeyinde gerçekleşerek yavaş seyrederken, Eximbank kredilerinin toplam ihracata oranı 2014 ve 2015 yıllarında sırasıyla yüzde 12,7 ile yüzde 14 oldu.

2016'da keskin artış yaşandı

2016 yılına gelindiğinde ihracatçı düşüşe rağmen kullanılan Eximbank kredisinin arttığı görülüyor. 2016 yılında Türkiye toplam 142,1 milyar dolarlık ihracata imza atarken, kullanılan kredi tutarı 21,7 milyar dolar oldu. Kullanılan kredinin toplam ihracata oranı ise söz konusu yıl yüzde 15,2'ye çıktı. Kredi tutarı

İhracat pazarlarında düşük taleple boğuşan ihracatçı, içeride de finansman sorununu aşamıyor. Geçen yıl 19,6 milyar dolar ile son 10 yılın en düşük seviyesine gerileyen Eximbank kredilerinin toplam ihracata oranı pandemideki yüzde 16,8'lik zirveden yüzde 7,7'ye kadar düştü.

Reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısı yüzde 80 azaldı

İhracatçıların sıkça başvurduğu reeskont kredilerinde de tablo çok olumlu değil. Merkez Bankası verilerine göre, reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısına bakıldığında, 2020

yılından itibaren düşüş görüldü. Reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısı 2020'de 23,06 milyar dolarken, bu tutar 2021'de 21 milyar dolara, 2022'de ise 17,6 milyar dolara kadar geriledi. 2023

yılındaki seyir de parlak değil. Yılın 7 ayında reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısı 2 milyar 574 milyon dolara kaldı. Geçen yılın 7 ayında bu tutar 12 milyar 680 milyon dolar düzeyindeydi.

ı/ihracat verisine bakıldığında 2017 ve 2018 yıllarında da yüzde 15,2 civarında bir oran ortaya çıkıyor. Kullanılan Eximbank kredisi tutarı 2017 yılında 23,9 milyar dolar, 2018 yılında da 26,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2019 yılına gelindiğinde 180,8 milyar dolarlık ihracat performansına imza atan firmalara kullanılan Eximbank kredisinin de 26,7 milyar dolar olduğu görülüyor. Kullanılan kredilerin ihracata oranı da söz konusu yıl yüzde 14,8 olarak gerçekleşti.

Pandemi yılında zirveye çıktı

Pandemi ile beraber tedarik zincirinin ve küresel ticaretin adeta alt üst olduğu 2020 yılı, Eximbank kredilerinin ise en parlak yılı olarak kayıtlara geçti. Söz konusu yıl ihracatçılara 28,5 milyar dolar Eximbank kredisi kullanılırken, bu tutarın toplam ihracata oranı yüzde 16,8'e kadar çıktı. Şüphesiz bunda pandemi etkisiyle küresel ticarete yaşanan daralma ve buna bağlı olarak 169,9 milyar dolara gerileyen ihracatın da etkisi oldu.

2020'de zirveyi gören Eximbank kredilerinde ibre 2021 itibarıyla tersine dönmeye başladı. O dönem tercih edilen düşük faiz odaklı ekonomi politikaları sonrasında finansmanda yaşanan erişim sorunları Eximbank kredilerine de olumsuz yansıdı. 2021 yılında 10 bin 935 firmaya 22,5 milyar dolarlık kredi kullanıldı. 225,2 milyar dolarlık ihracatın gerçekleştirildiği söz konusu yıl, kullanılan kredilerin ihracata oranı yüzde 10 olarak hesaplandı.

Şube ve personel talebi karşılamıyor

Eximbank kredilerinde yaşanan daralma iş dünyasının önemli gündem maddeleri arasında. Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın görev gelmesinin hemen ardından bu konu ile ilgili bir adım atılarak Eximbank'ın sermayesi 6,8 milyar TL artırılmıştı. Yani Sıra Merkez Bankası da, ihracatçı teşvik eden reeskont kredileriyle ilgili bir adım atarak reeskont kredilerinin günlük limiti 300 milyon TL'den 1,5 milyar TL'ye çıkarılmıştı. Bu hamleden sonra iş dünyası Eximbank kredilerinin kullanılmasının artmasını umuyor. EKONOMİ'nin reel sektör kaynaklarından edindiği bilgiye göre, firmalar son alınan kararlardan dolayı mutlu, ancak şu an uygun finansman olan Eximbank kredilerinde bir yoğunluk oluştuğu, Eximbank şube ve personellerinin talebe karşılık veremekte zorlandığı, bu nedenle erişimin halen çok kolay olmadığı belirtiliyor. Sektör temsilcileri, özel bankaları Eximbank kredilerine daha fazla aracı olması gerektiğini bu şekilde finansman akışının daha sağlıklı ilerleyeceğini savunuyor.

Bahçivan: Kaynakların azaldığını görüyoruz

Eximbank kredilerinde yaşanan daralma **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)** Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın konuk olarak yer aldığı ağustos ayı meclis toplantısında da gündeme gelmişti. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin sahip olduğu ihracat potansiyeli nedeniyle ihracatçıların çok daha fazla finansman desteğine ihtiyaç duyduğunu hatırlatarak, "Buna karşın son iki yılda Eximbank kaynaklarının artması bir yana, azaldığını görmekteyiz.

10 yıllık dönemde ihracat kredilerinin performansı

YIL	İHRACAT (milyar dolar)	KREDİ TUTARI (milyar dolar)	Kredi/İhracat
2013	151,7	19,7	12,90%
2014	157,6	20,1	12,70%
2015	143,7	20,1	14%
2016	142,1	21,7	15,20%
2017	156,7	23,9	15,20%
2018	177,2	26,9	15,20%
2019	180,8	26,7	14,80%
2020	169,6	28,5	16,80%
2021	225,2	22,5	10%
2022	254,2	19,6	7,70%

2020 yılında 28,5 milyar dolar ile en yüksek seviyesine ulaşan Eximbank kredilerinin, 2021 yılında 22,5 milyar dolar, 2022 yılında ise 19,6 milyar dolar olarak gerçekleşmesi bunu göstermektedir" dedi.

"Geçmişteki tabloya bile dönemedik"

Hayati öneme sahip reeskont kredilerinde ise çok daha çarpıcı bir gerçekle karşı karşıya kaldığımız kaydeden Bahçivan, "Bu kredilerde dolar bazında yalnızca son 5 yılın ortalama performansını sürdürürebilmemiz için gerekli olan günlük kredi hacmi, yaptığımız hesaplamalara göre 3,5 milyar lira düzeyinde iken, (şu anda) 1,5 milyar liraya yükseltilecek rakamın piyasaları rahatlatmada yeterli olmadığı görülmektedir. İhracatta yaşanan artışa paralel olarak, kredilerin de 2021-2022 yılında gerilemesi, kredi tutarının içindeki ihracat oranında da belirgin bir gerilemeye yol açmıştır. Bu rakamlar da bize, geçmişteki tabloların daha da geliştirilmesi gerekirken, bizim ona bile daha önememiş olduğumuz gibi gösteriyor" ifadelerini kullandı.